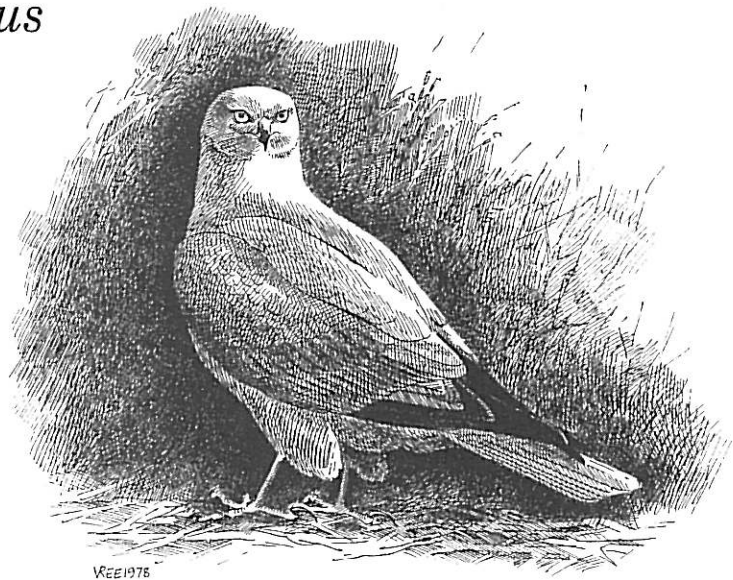

Myrhauk *Circus cyaneus*

Global utbredelse

Nominatunderarten forekommer spredt i Europa og østover gjennom Sibir til Stillehavet. I store deler av Nord-Amerika finnes underarten *hudsonius*. *Cine-reus* i Sør-Amerika blir nå ofte skilt ut som egen art.

Norsk utbredelse og habitatvalg

En sjelden rovfugl som hekker spredt i de sentrale deler av Sør-Norge fra Rørosområdet til Hallingdal. Dessuten er det spredte forekomster som kan tyde på hekking i Nord-Trøndelag og indre strøk av Finnmark. Reir ble funnet i Pasvik i 1927 og 1929 (Hagen 1952) og eggskall ble også funnet her i 1966. Skal dessuten tidligere ha hekket i Tana, men i Atlas-perioden er det ikke med sikkerhet konstatert hekking i Nord-Norge. Imidlertid er overlevering av byttedyr hos et par observert ved Masi i Finnmark i juni 1992. Hekkeforsøket ble trolig spolert av menneskelig aktivitet (P.J. Tømmerraas pers. medd.). Et hekkefunn på Fosen vest for Trondheimsfjorden i 1983 (Bangjord 1986) viser at arten også kan dukke opp utenfor det tradisjonelle hekkeområdet, likeledes et hekkefunn i Odda, Hordaland 1988. Arten er dessuten sett i hekketiden i Vest-Agder under forhold som kan tyde på hekking.

I Norge er myrhauken knyttet til vierbevokste myr- og heiområder i fjellet, samt i åpen fjellskog. I andre deler av utbredelsesområdet hekker den ved våtmarksområder og lyngheier i lavlandet, biotoper den også skulle kunne bruke hos oss.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Siden myrhauken ble funnet hekkende på Fokstumyra for første gang i 1884, har dette vært en regelmessig brukt lokalitet med opptil 9 hekkende par (Hagen 1952). Fra Øyer i Oppland beskrev Olstad (1949) arten som en av de alminneligste rovfuglene i 1930- og 40 årene. I dette området, samt på flere andre områder i Oppland, synes bestanden å ha gått tilbake (J. Opheim pers. medd.). I deler av Trøndelag og Hedmark synes det derimot å ha vært en positiv bestandsutvikling. I 1985 ble det gjort flere hekkefunn på nye lokaliteter i Trøndelag (Bangjord 1986). I deler av Dovrefjell synes også arten å ha blitt vanligere den senere tid, men dette synes ikke å gjelde på

Fokstumyra. I dette området er det kjent flere tilfeller av at egg og unger har forsvunnet fra reir under forhold som kan tyde på faunakriminalitet.

Atlas-kartet viser en videre utbredelse i Sør-Norge — særlig i Oppland og Sør-Trøndelag — enn det som går fram av Haftorn (1971). Den totale norske hekkebestanden er anslått til å være i størrelsesorden 50-100 par i smågnagerår (Gjershaug 1991d). Til sammenligning hekker det 2000-4000 par i Finland, 1000-2000 par i Sverige og 0-4 par i Danmark. Bestandene i disse landene synes å være stabile (Koskimies 1992).

Hekkebiologi

Myrhauken plasserer reiret på bakken, vanligvis mellom høye vierbusker. Hunnen bygger oftest alene, men hannen kan hjelpe til med å bringe reirmaterialer. I gode smågnagerår kan myrhaukene hekke nær hverandre. Naboavstander på bare 100 meter er kjent fra Fokstumyra. Der er det funnet reir bare 10 meter fra jernbaneskinnene, noe som tyder på at arten er lite følsom for trafikkforstyrrelser nær reirplassen. Myrhauken kan være aggressiv mot mennesker som kommer for nær reiret. De 3-7 eggene legges i slutten av mai. Hunnen ruger i ca. 30 dager, og eggene klekker til ulik tid slik at aldersforskjellen blir stor på ungene i store kull. De minste ungene bukker under når det blir lite med mat. Ungene forlater reiret før de kan fly. Fra utlandet har det lenge vært kjent at myrhaukhannen kan ha flere hunner, opptil 6 er kjent fra Orknøyene (Watson 1977). Dette ble ikke påvist i Norge før i 1990, da en hann hadde 2 hunner med hvert sitt reir på Dovrefjell. Året etter hekket det 5 hunner i samme området hvor det bare ble sett 3 hanner. Observasjoner fra dette området de siste årene tyder på at myrhauken ikke er så avhengig av gode smågnagerår for å hekke som tidligere antatt.

Trekkforhold

Myrhauken kommer til hekkelassene i april-mai, og trekker ut av landet i august-oktober. Et lite antall overvintrer i Sør-Norge, særlig på Jæren og Lista. Men det er gjort vinterfunn så langt nord som i Nordland.

Jan Ove Gjershaug

Myrhauk *Circus cyaneus*

- 20 ● Konstatert hekking
- 16 ● Sannsynlig hekking
- 48 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad (kart): 50 x 50 km
(antall B-, C- og D-koder henviser imidlertid til 10 x 10 rutene arten er påvist i)

